

^१प्रणिष्यन्-न्ती-ती, ^२प्रतिसितम्, ^३सायः-सायम्, ^४साम्, सात्म-सात्म्यम् इति विशेषरूपाणि ।

(1858) “ष्टक प्रतिघाते” (I-भ्वादिः-782. सक. सेट्. पर.) घटादिः ।

घटादित्वात् मित्त्वम्; तेन णिजन्ताद् ह्रस्वः । णमुलि दीर्घविकल्पः । सर्वाण्यपि रूपाणि चकृति (482) वत् बोध्यानि ।

(1859) “ष्टगे संवरणे” (I-भ्वादिः-790. सक. सेट्. पर.) घटादिः ।

‘ष्टगे’ इति क्षीरस्वामी । ‘संवरणम्=तिरोधानम्’ इति धातुकाव्यव्याख्या (2-8) । ‘कके नोच्यते’ (143) इति धातुवद्रूपाणि उक्तानि ।

(1860) “ष्टन शब्दे” (I-भ्वादिः-461. अक. सेट्. पर.)

‘शब्दे च देवशब्दे च स्तनति स्तनयेत् क्रमात् ।’ (श्लो. 127) इति देवः ।

‘स्तन—’ इति न्यासकारः (8-3-86) । तत् भाष्यविरोधादुपेक्ष्यम् ।

^५अभिनिष्ठानः अभिनिस्तानः=विसर्जनीयः । ^६स्तनः, स्तान्यम्, इति विशेषरूपाणि । सामान्यरूपाणि कर्गातिवत् (143) बोध्यानि ।

1. शतरि ‘दिवादिभ्यः—’ (3-1-69) इति इयन् । ‘ओतः इयनि’ (7-3-71) इत्योकारलोपः । ‘उपसर्गात् सुनोतिसुवतिस्यति—’ (8-3-65) इति षत्वम् । ‘नेर्गदनदपतपदघुमास्यति—’ (8-4-17) इति णत्वम् ।
2. ‘परिनिविभ्यः सेवसित—’ (8-3-70) इत्यत्र निष्ठान्तस्यास्यापि ग्रहणमिति केचित् । तेषां मते परिषितम्, निषितम्, विषितम् इति षत्वम् । प्रतिसितम् इत्यत्र तु न षत्वमिति बोध्यम् ।
3. घञि युगागमः । अवसीयते इति सायः=कालविशेषः । अस्यैव ‘सायम्’ इति स्वरादिषु (1-1-37) निपातनात् मकारान्तत्वम्, अव्ययत्वं च इति केचित् । अन्ये तु ‘अव्युत्पन्नं प्रातिपदिकम् ‘सायम्’ इति’ इति वदन्ति ।
4. ‘सातिभ्यां—’ (द. उ. 6-81) इति मनिष्प्रत्यये साम् । तेनैव सूत्रेण त्मन्प्रत्यये सात्म = सान्त्वनम् ।
5. ‘अकर्तरि च कारके—’ (3-3-19) इति संज्ञायां घञ् । ‘अभिनिस्तः स्तनः शब्दसंज्ञायाम्’ (8-3-86) इति षत्वविकल्पः । शाब्दिकसंज्ञायां अभिनिष्ठानः इति विसर्जनीयस्य नाम । तथा च आपस्तम्बः—‘द्वयक्षरं चतुरक्षरं वा नाम पूर्वमाख्यातोत्तरं दीर्घाभिनिष्ठानान्तं घोषवदाद्यन्तरान्तःस्थम्’ इति । विसर्गस्थानिकजिह्वामूलीयोपध्मान्नीययोः अभिनिष्ठानः इति संकेत इति केचित् । तत्तु न्यासपदमञ्जरीदिविरोधादुपेक्ष्यम् ।
6. पचाद्यच्च स्तनः । स्तान्यम् इति तु ण्यति बोद्धव्यम् ।